

Bilaga 4

PRÖVNING AV VATTENVERKSAMHET OCH NATURA 2000

Ny bro över Kivijoki, mellan Kivijärvi och Moskojärvi

SAMRÅDSREDOGÖRELSE Avgränsningssamråd

Gällivare kommun, Norrbottens län

Vägplan E10 Avvako - Lappeasuando, 2022-09-12

Uppdragsnummer 30029939, Objektnummer: 880950, Dnr TRV 2019/131203

Trafikverket

Postadress: Box 809, 971 25 Luleå

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: PRÖVNING AV VATTENVERKSAMHET OCH NATURA 2000

Författare: Sweco

Dokumentdatum: 2022-09-12

Åtgärdsnummer: V8211856

Uppdragsnummer: 880950

Kontaktperson: Jöran Gärtner, joran.gartner@trafikverket.se

Bilder: Trafikverket och Sweco, där inget annat anges.

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Samråd i prövningsprocessen	3
3	Samrådsrets och samrådstid	4
4	Inkomna synpunkter	4
5	Underlag	7

Bilaga 4A Sändlista

Bilaga 4B Samrådsunderlag - Ny bro över Kivijoki, daterad 2022-05-24

Bilaga 4C Samrådsredogörelse vägplan, daterad 2022-10-10

Bilaga 4D Samrådsremiss

1 Sammanfattning

I samrådsredogörelsen sammanställs och sammanfattas hur samråd bedrivits, vilka synpunkter och yttranden som kommit in från allmänhet och myndigheter samt var yttrandena från samrådet finns i dess helhet. I samrådsredogörelsen kommenterar Trafikverket de inkomna synpunkterna.

Avgränsningssamråd har genomförts inför tillståndsprövning för vattenverksamhet och Natura 2000 avseende ny bro över Kivijoki mellan Kivijärvi och Moskojärvi. Samrådet har skett skriftligen under perioden 2022-06-03 – 2022-06-27.

Svar har inkommit från tio parter, varav fyra har meddelat att man avstår från att yttra sig eller inte har några synpunkter att framföra i ärendet. Övriga synpunkter bemöts och besvaras av Trafikverket i denna samrådsredogörelse.

2 Samråd i prövningsprocessen

Samrådet är det första momentet inom prövningsprocessen för tillstånd vattenverksamhet. De muntliga och skriftliga kontakter som sker med myndigheter, enskilda särskilt berörda och övriga inom en tillståndsansökan kallas samråd. Samråd kan bedrivas kontinuerligt under hela prövningsprocessen fram till färdigställd ansökan och miljökonsekvensbeskrivning, MKB.

Syftet med samrådet är att:

- Klargöra vilka problem som kan finnas i projektet
- Överväga om alternativ behöver utredas
- Ge berörda möjlighet att påverka miljökonsekvensbeskrivningens innehåll
- Göra en lämplig avgränsning av olika sakfrågor

Samrådsredogörelsen är en redogörelse för hur samrådet utförts, vilka som kontaktats, synpunkter som inkommit och på vilket sätt de inkomna synpunkterna kommer att beaktas inom den fortsatta prövningen.

3 Samrådsrets och samrådstid

Samråd Vägplan E10 Avvakko-Lappeasuando

Samråd har skett vid flera tillfällen under perioden 2016–2022. Alla dessa samråd beskrivs i Bilaga 4C.

Samråd Prövning av vattenverksamhet och Natura 2000 Ny bro över Kivijoki 2022-06-03 - 2022-06-27

Samråd för aktuell tillståndspliktig vattenverksamhet och Natura 2000 prövning har hållits skriftligt. Trafikverket skickade 2022-06-03 ut samrådsunderlag (Bilaga 4B) inför tillståndsprövning för vattenverksamhet och Natura 2000 avseende ny vägförbindelse över Kivijoki, daterad 2022-05-24 till enskilt särskilt berörda, berörda myndigheter, berörd sameby, Gällivare kommun m fl enligt sändlista i Bilaga 4A. Lydelse av det brev som skickades ut framgår av Bilaga 4D.

Eftersom åtgärderna kan antas innebära betydande miljöpåverkan har Trafikverket genomfört avgränsningssamråd i en vidare krets, utan föregående undersökningssamråd. Samrådsredogörelsen blir en del av tillståndsansökan som skickas in till mark- och miljödomstolen och skickades därmed inte in till Länsstyrelsen separat för beslut om betydande miljöpåverkan.

Samrådstiden omfattade perioden 2022-06-03 – 2022-06-27. SGI inkom med en önskan om förlängd svarstid till 2022-07-31 vilket tillgodosetts i projektet.

Vid samrådet publicerades material på projektets sida på trafikverket.se, det fanns även tillgängligt i receptionen hos Trafikverket i Luleå, Sundsbacken 2–4. Materialet finns fortfarande tillgängligt på projektsidan.

Länk till projektets websida: <https://www.trafikverket.se/avvakko-lappeasuando>

4 Inkomna synpunkter

Nedan inkomna synpunkter berör samråd Prövning av vattenverksamhet och Natura 2000 Ny bro över Kivijoki 2022-06-03 – 2022-06-27.

Gällivare kommun, Miljö-, bygg- och räddningsförvaltningen

Miljö- bygg och räddningsnämnden meddelar att om det inte är möjligt att använda siltgardiner så bör Trafikverket utreda alternativa skyddsåtgärder, exempelvis spontning eller bubbelridåer, för att motverka grumling och risk för negativ inverkan på vattenmiljön.

Trafikverket svarar

I kommande MKB kommer åtgärder för att begränsa uppkomst av och spridning av grumling att beskrivas och möjligheter att anordna skyddsåtgärder för att begränsa grumling kommer att utredas.

Vattenfall Eldistribution

Vattenfall Eldistribution meddelar att de har en 24 kV markkabel i området. Det behöver framgå av handlingarna om kabeln berörs och hur den hanteras i så fall.

Trafikverket svarar

I kommande ansökan och MKB kommer hänsyn tas till markkabeln i området och lämplig hantering av markkabeln kommer att beskrivas i det fall denna berörs av projektet.

Moskojärvi Samfällighetsförening

Moskojärvi samfällighetsförening anger att det finns en utterfamilj i bäcken.

Moskojärvi samfällighetsförening anger även att det ungefär vart tjugonde år blir kraftig snösmältning i fjällen och lokalt samtidigt då vattenflödet blir väldigt högt. Om en sådan period uppstår under tiden som trummorna ligger i bäcken kan det skapa översvämningar på flera fastigheter runt Kivijärvi.

Moskojärvi samfällighetsförening undrar även hur stora ytor som kommer att påverkas av grumling vid schakt och fyll för trummorna. De påpekar även att det blir åverkan på habitatet två gånger då trummorna även ska plockas bort.

Moskojärvi samfällighetsförening har negativa erfarenheter från tidigare verksamhet i bäcken och önskar att Trafikverket lägger en militärbro eller likvärdigt i stället för trummor för den tillfälliga vägen.

Lekplatsen är viktig för reproduktionen av sik och harr. Nu finns miljö för musslor men efter att det har schaktats och fyllts i bäcken kommer den miljön och ett viktigt habitat att försvinna.

Moskojärvi samfällighetsförening undrar slutligen vilken kompensation som ska utföras för att ersätta det habitat som kan påverkas av åtgärderna.

Trafikverket svarar

Inom den fria öppningen under den nya vägbron kommer faunapassager att anläggas på bägge sidor där utter kan passera säkert och inte behöver ge sig upp på vägbanan.

Beräkningar av flöden, vattennivåer samt vattenhastigheter i Kivijoki kommer att redovisas i kommande ansökan och MKB. Dimensioneringen av vägtrummorna kommer att göras utifrån de flöden som är aktuella under tiden för utförandet av åtgärderna samt för att inte dämna vattendraget. Trummorna kommer att anläggas så att de inte utgör vandringshinder.

I kommande MKB kommer val av lösning för den tillfälliga förbifarten att beskrivas, miljöeffekterna beskrivas och konsekvenserna av den kommer att bedömas. Kartering av och återställning av lekbottnar kommer att beskrivas och de tillfälliga vägtrummorna kommer att dimensioneras och anläggas så de inte utgör vandringshinder.

Privatperson

Privatperson undrar varför man ska använda tre stycken trummor till den tillfälliga bron medan den nya bron byggs. Privatperson anger att det är det känsligaste området i bäcken där sik-leken sker mellan september och december. Privatperson undrar om man inte kan använda en tillfällig bro av militärtyp som gjordes i Vuoskorova över Vuoskojoki längs väg E10.

Trafikverket svarar

I kommande MKB kommer val av lösning för den tillfälliga förbifarten att beskrivas, miljöeffekterna beskrivas och konsekvenserna av den kommer att bedömas. Kartering av och återställning av lekbottnar kommer att beskrivas och de tillfälliga vägtrummorna kommer att dimensioneras och anläggas så de inte utgör vandringshinder.

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen anser att den vattendragssträcka som berörs av åtgärderna är känd som ett värdefullt lekområde för många fiskarter. Då vattendraget utgör lek- och uppväxtområden för både höst- och vårlekande arter behöver särskild hänsyn tas för att minska påverkan från anläggningsarbetena. Trafikverket bör ha beredskap för att återställa lekbottnar och strandzoner vid eventuella skador.

Om grumlande arbeten utförs under den tid då öringsrommen ligger i substratet i lekbäddarna, från ca mitten av september till senare delen av maj, kan de sedimenteras över, vilket medför att rommen dör. I samband med att rommen läggs kan de även påverkas av vibrationer i omgivningen, vilket leder till att de

inte utvecklas vidare då rommen är mycket känslig för vibrationer innan de svällt. För att inte påverka vårlekande fiskarter, exempelvis harr, bör inte arbeten genomföras från *mitten av maj till mitten av juni*.

Om arbeten utförs vintertid, under öringens romutvecklingsperiod, bör arbeten undvikas *under september* månad för att inte störa själva lekperioden. I det fall Trafikverket inte hinner utföra arbetena från mitten av juni till och med augusti anser länsstyrelsen att det bör ske en uppföljning av om och i så fall i vilken omfattning reproduktionen av öring har påverkats.

Om det skett en påverkan bör compensation ske i första hand genom att nya funktionella lekområden anläggs i aktuellt strömområde, alternativt genom att en fiskeavgift erläggs. Att följa upp och utvärdera påverkan av brobygget görs lämpligen genom elfiske före och efter byggskedet som en del av egenkontrollen, förslagsvis i samråd med länsstyrelsens fiskeutredningsgrupp. I handlingarna framgår det att man har för avsikt att återställa eventuella lekområden som påverkas. De kommande handlingarna behöver tydliggöra om det finns lekområden som riskerar att påverkas, utseende och utbredning av dessa samt hur man avser att återställa dessa.

Länsstyrelsen anser vidare att kommande miljökonsekvensbeskrivning ska anpassas efter Natura 2000-prövningen, det vill säga berörda delar av området ska beskrivas utifrån Natura-naturtyp och påverkan ska bedömas utifrån bevarandemål i bevarandeplanen. MKB:n ska visa om åtgärden, ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade åtgärder, direkt eller indirekt, kan skada utpekade livsmiljöer eller kan försvåra bevarandet av utpekade arter i Natura 2000-området på ett betydande sätt.

Länsstyrelsen anger slutligen att den befintliga bron är utpekad som en klass 3 bro i programmet för kulturhistorisk värdefulla vägbroar i Norrbotten. En beskrivning över brons värden och hur de kan bevaras eller varför de inte kan bevaras ska ingå i kommande handlingar. Om det blir aktuellt med rivning av bron eller delar av den ska dokumentation utföras innan. Hur Trafikverket avser att dokumentera brons värden ska framgå i kommande handlingar. Dokumentationen bör utföras av någon med kulturhistorisk kompetens och rapporten från en sådan dokumentation bör skickas till Norrbottens museums arkiv.

Trafikverket svarar

I arbetet med kommande MKB kommer Trafikverket att kartera lekbottnar i broläget, beskriva hur återställning av lekbottnar kan ske samt titta på behovet av uppföljning av reproduktion av öring. I kommande MKB utreds vilka anpassningar av byggtider som innebär mindre påverkan på vattenmiljön.

I arbetet med kommande MKB kommer Natura-naturtypen att beskrivas och det kommer att utredas om åtgärden kan skada utpekade livsmiljöer eller kan försvåra bevarandet av utpekade arter i Natura 2000-området.

Den befintliga brons värden kommer att beskrivas i kommande MKB. Inför rivning av befintlig bro kommer Trafikverket att dokumentera brons värden.

Statens Geotekniska Institut, SGI

SGI undrar om den tillfälliga förbifarten kommer att ha motsvarande genomströmningsyta som den befintliga bron eller har risken för stora flöden under byggnadstiden beaktats på annat sätt.

Trafikverket svarar

Beräkningar av flöden, vattennivåer samt vattenhastigheter i Kivijoki kommer att redovisas i kommande ansökan och MKB. Dimensioneringen av trummorna kommer att göras utifrån de flöden som är aktuella under tiden för utförandet av åtgärderna samt för att inte dämna vattendraget. Trummorna kommer att anläggas så att de inte utgör vandringshinder.

Naturskyddsföreningen Norrbotten

Naturskyddsföreningen meddelar att de inte har något att erinra.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket meddelar att de avstår från att yttra sig.

Sveriges Geologiska undersökning, SGU

SGU meddelar att de avstår från att granska remissen

SMHI

SMHI meddelar att de inte har några synpunkter i ärendet.

5 Underlag

Följande yttranden finns diarietförda under diarienummer TRV 2019/131203:

Yttrande samrådsunderlag Gällivare kommun

Yttrande samrådsunderlag Naturskyddsföreningen Norrbotten

Yttrande samrådsunderlag Naturvårdsverket

Yttrande samrådsunderlag Sveriges Geologiska undersökning

Yttrande samrådsunderlag Statens Geotekniska Institut

Yttrande samrådsunderlag Vattenfall

Yttrande samrådsunderlag Privatperson

Yttrande samrådsunderlag Moskojärvi Samfällighetsförening

Yttrande samrådsunderlag SMHI

Yttrande samrådsunderlag Länsstyrelsen i Norrbottens län

Luleå 2022-09-12

Jöran Gärtner
projektledare